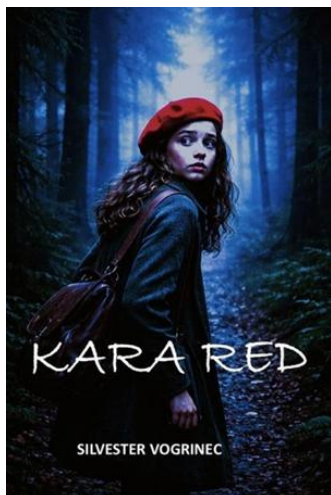

Vogrinec, Silvester: **Kara Red**.

Ptuj: Društvo ABV, 2026, 285 str.

| M – 4. stopnja

| Rdeča kapica (literarna junakinja) | Dekleta -- Upor | Fantastični svetovi | babice (sorodstvo) | distopija | družbeni nadzor | lov | lovci | strah | umetna inteligenca | volkovi | medbesedilnost

Mladinski (znanstveno) fantastičen roman, distopija, za bralce nad 14 let, tudi za malo mlajše in starejše. Izstopa po dinamični pripovedi, jasni simboliki in aktualnosti teme. Napeta in privlačna pripoved pa spodbuja tudi k razmisleku in pogovoru o razvoju sodobnega sveta v času razvijajoče se umetne inteligence.

Spodbude za branje:

Našli jih boste na hrbtni strani knjige.

K branju knjige in k pogovoru spodbuja tudi sam avtor s prologom in epilogom ter s poglavji z naslovi Intermezzo, Rez in Odmev. Na koncu so dodane avtorjeve opombe in predstavitev oseb. Vse to je lahko bralcem v pomoč pri razumevanju zgodbe in mentorjem v spodbudo k pogovoru.

Pred branjem preverimo, kaj je distopija. V Fran.si takole: neugodna, zatiralska družbena ureditev, ki potencialno lahko nastane, se uresniči v prihodnosti; literarno, filmsko delo, ki prikazuje tako ureditev. (utopija: načrt, zamisel idealne družbene ureditve ali družbene ureditve v prihodnosti, ki v stvarnosti ni mogoč, uresničljiv; pripovedno delo, v katerem je podana, opisana taka družbena ureditev)

Po branju si seveda najprej izmenjamo prve vtise, ki jih malce tudi utemeljimo. Se nam je zdel roman skrivnostno in napeto branje? Kaj nas je najbolj vznemirilo? Se je komu zgodilo, da romana ni prebral do konca? Kaj nam je všeč? Kaj nam ni všeč? O čem bi se želeli

pogovarjati? (In potem se pogovarjamo, kar želijo mladi bralci, toda jaz tukaj vseeno nanizam nekaj iztočnic).

Dogajalni čas je prihodnost, ko je življenje v Sivi coni popolnoma nadzorovano in vodeno s pomočjo umetne inteligence.

Dogajalni prostor je torej Siva cona, ki jo nadzoruje in upravlja Direktorat. V tem novem svetu je življenje popolnoma organizirano, nadzorovano in na videz brezhibno. Ljudje opravljajo vnaprej določene naloge in živijo v prepričanju, da so zadovoljni, vendar je že kmalu slutiti, da je takšna urejenost rezultat nadzora elite – Direktorata, ki s pomočjo umetne inteligence oblikuje in usmerja družbo. Ob Sivi coni so pa ruševine, ostanki prejšnjega sveta, ki ležijo ob poti v gozd.

Osrednja oseba je štirinajstletna Kara Red. Druge osebe so: Babica, Lovec, Volk, Grof El Lobo, Nik, Taren, Iria, Mara, Zemira, Corvin. Te osebe so predstavljene na koncu knjige (str. 282-285), zato mi tega ni treba tukaj.

Osrednja tema romana: babica – soustvarjalka sistema – pošlje Karo na nevarno pot iskanja resnice in samouresničitve. (To je morda trenutek, ko obnovimo zgodbo.) Ko babica spozna, da sistem vodi v razčlovečenje, se odloči za upor, zaradi česar jo Direktorat odstrani in obsodi na smrt. Karina pot tako postane ne le fizično potovanje skozi ruševine nekdanjega sveta, temveč tudi simbolno odraščanje, preizkušnja poguma in notranje svobode. Na svoji poti se Kara srečuje z različnimi liki – med njimi z Volkom, biotehnoškimi bitjem, Lovcem ter skupnostjo preživelih, ki živijo v kanalih pod glavnim mestom Aurelionom. Pomenljivo je, da so med njimi tudi Romi! Ti liki predstavljajo ostanke starega sveta, njegove raznolikosti in neukrotljivosti, kar dodatno poudarja nasprotje z uniformirano družbo Sive cone.

Zgodba temelji na osnovi pravljice o Rdeči kapici (o tem tudi avtor sam). Če se nam zdi zanimivo, lahko premislimo, kakšne vloge imajo osebe v klasični pravljici in kakšne v pričujočem romanu. V nasprotju s klasično pravljico tukaj pot ni varna, temveč polna skrivnosti in nevarnosti, odločitev in preizkušenj, ki junakinjo silijo v samostojno odločanje in delovanje.

Starodavna pravljica o Rdeči kapici naj bi nas naučila, da moramo ubogati, ostati na poti in ne zaupati neznancem. V pravljici so osebe: deklica, mamica, gozd, volk, babica, lovec. V besedilu *Kara Red* pa povsem odsotna mamica: njeno vlogo pravzaprav prevzame babica. Babica je tista, ki mlado deklico pošlje na pot, toda brez opozorila, naj ostane na poti, nasprotno, opogumlja jo z vsemi orodji »visoko razvitega sveta« (Kara ima v zatilju vgrajen čip), naj si pogumno – v boju z Volkom – izbori svojo pot. Naj postane in ostane človek!

Tudi naslov knjige *Kara Red* se spogleduje z *Rdečo kapico*. Za ime *Kara* nisem našla podatkov o pomenu. (Lahko pa pišemo avtorju in ga vprašamo.) *Red* je pa najbrž kar rdeča kot v angleščini.

Tole bi pa z mladimi bralci res rada predebatirala: Besedilo je (znanstveno)fantastična pripoved, distopija o svetu nekje v prihodnosti, ki se je s pomočjo umetne inteligence razvil iz sveta, v katerem mi, bralci, zdaj živimo. V času, ko umetna inteligenca vse bolj oblikuje naš vsakdan, morda svoboda,

človečnost in kritično mišljenje niso samoumevni. Prav nasprotno – ohraniti jih bo morda ena največjih nalog prihodnjih generacij.

Pričujoči roman je sveže, privlačno in dogajalno napeto branje: besedilo je členjeno v šest delov in vsak del še naprej v poglavja, deli in poglavja so naslovljeni. Dragoceno je, ker je besedilo kritično in osveščevalno.

Nadaljnje spodbude za branje:

Sicer pa sporočila romana Kara Red niso nova, že nekaj let jih je zaslediti v mladinski književnosti. V Priporočilnici so predstavljene štiri distopije: <https://www.bralnznacka.si/sl/priporocene-knjige/?niz=distopija&type=41&search=I%C5%A1%C4%8Di>

Avtorja Silvestra Vogrinca pa boste v Priporočilnici srečali kot soavtorja skupaj s pisateljico Aksinjo Kermauner v trilogiji *Srebrna sekira*: <https://www.bralnznacka.si/sl/priporocene-knjige/?niz=Silvester+Vogrinec&type=31&search=I%C5%A1%C4%8Di>

mag. Tilka Jamnik